

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudce Ondřeje Mrákoty a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **F. M.**, zast. advokátem Mgr. Petrem Václavkem, Opletalova 1417/25, Praha 1 – Nové Město, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 936/3, Praha 7 – Holešovice, ve věci ochrany proti nečinnosti žalovaného, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 5. 2022, čj. 17 A 54/2021-30,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

[1] Žalobce (stěžovatel) podal dne 21. 12. 2018 žádost o prodloužení doplňkové ochrany. Podle § 27 odst. 1 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, o ní mělo žalované ministerstvo rozhodnout nejpozději do 6 měsíců, což neučinilo. Stěžovatel proto podal žalobu na ochranu proti nečinnosti správního orgánu. Městský soud však žalobu odmítl pro opožděnost. Ministerstvu uplynula lhůta k vydání rozhodnutí dne 21. 6. 2019. Podle § 80 odst. 1 s. ř. s. musel stěžovatel podat žalobu proti nečinnosti do jednoho roku od uplynutí lhůty pro vydání rozhodnutí, tedy do 22. 6. 2020. Stěžovatel však podal žalobu až dne 13. 5. 2021.

[2] Proti usnesení městského soudu podal stěžovatel kasační stížnost. V ní především namítá, že žalobu podal včas. Dne 30. 3. 2021 podal žádost o uplatnění opatření proti nečinnosti podle § 80 správního řádu. Správní řád nestanoví žádnou lhůtu pro podání této žádosti, stěžovatel jí tedy mohl podat kdykoli po uplynutí lhůty pro vydání rozhodnutí o prodloužení doplňkové ochrany (i po uplynutí roční lhůty pro podání nečinnosti

žaloby). Žádost o uplatnění opatření proti nečinnosti byla posledním úkonem ve správním řízení, od jejího podání tedy začala běžet nová roční lhůta k podání nečinnostní žaloby. Nečinnostní žalobu stěžovatel podal dne 13. 5. 2021, tedy včas. Ve druhé části kasační stížnosti stěžovatel vysvětluje důvody pro prodloužení doplňkové ochrany a popisuje situaci v Afghánistánu po převzetí moci hnutím Tálibán.

[3] NSS především upozorňuje, že nemůže přezkoumat druhou část kasační stížnosti, kde stěžovatel popsal aktuální situaci v Afghánistánu a usiloval o prodloužení doplňkové ochrany. Nynější řízení probíhá v režimu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., NSS tudíž smí přezkoumat pouze zákonnost odmítnutí žaloby, nikoli posuzovat i věc samu - prodloužení doplňkové ochrany. Nadto i stěžovatelova žaloba je žalobou nečinnostní, proto splněním podmínek pro prodloužení doplňkové ochrany by se nezabýval městský soud ani tehdy, pokud by žaloba byla včasná.

[4] Dále se proto NSS zabýval pouze zákonností odmítnutí žaloby pro opožděnost.

[5] Soudní řád správní v § 80 odst. 1 upravuje dvě právní skutečnosti, od kterých se může odvíjet lhůta k podání nečinnostní žaloby: a) uplynutí lhůty k vydání správního rozhodnutí (je-li stanovena); b) poslední úkon ve správním řízení (v ostatních případech).

[6] V nynější věci se nepochybně jedná o první situaci, neboť § 27 odst. 1 zákona o azylu ukládá ministerstvu rozhodnout o žádosti o prodloužení doplňkové ochrany do 6 měsíců. Lhůta k podání žaloby stěžovateli tedy začala plynout od uplynutí lhůty k vydání správního rozhodnutí - dne 21. 6. 2019. Stěžovatel musel podat žalobu nejpozději dne 21. 6. 2020, podal ji však až 13. 5. 2021, tedy zjevně opožděně. Ke shodnému závěru dospěl i městský soud.

[7] Na výsledku věci nic nemění ani stěžovatelova žádost o uplatnění opatření proti nečinnosti. Stěžovatel má sice pravdu, že roční lhůta pro podání nečinnostní žaloby se může ve specifických případech odvíjet od podání žádosti o uplatnění opatření proti nečinnosti podle § 80 správního řádu, která byla podána až po uplynutí roční lhůty k podání nečinnostní žaloby (roční lhůta k podání nečinnostní žaloby se tedy obnovuje podáním žádosti o uplatnění opatření proti nečinnosti). Tak je tomu ovšem pouze ve druhé uvedené situaci (srov. bod [5] výše), kdy zákon nestanoví lhůtu pro vydání správního rozhodnutí a žádost o uplatnění opatření proti nečinnosti představuje poslední úkon ve správním řízení, od něž se odvíjí lhůta k podání nečinnostní žaloby (tj. jde o poměrně specifické situace, viz např. rozsudky ze dne 26. 6. 2013, čj. 6 Ans 5/2013-47, *Jihočeská univerzita*, bod 36, srov. též body 30 až 35, a ze dne 11. 11. 2020, čj. 2 Afs 167/2018-38, body 78 a 80).

[8] Jak již NSS uvedl, v nynější věci se jednalo o první situaci, kdy lhůtu pro vydání správního rozhodnutí stanovil zákon, lhůta pro podání nečinnostní žaloby se proto odvíjela od jejího uplynutí. V takovém případě musí žalobce v jednoroční lhůtě nejen podat nečinnostní žalobu, ale též bezvýsledně vyčerpat prostředek k ochraně proti nečinnosti správního orgánu (srov. např. rozsudky ze dne 18. 1. 2017, čj. 8 As 88/2016-32, bod 22, ze dne 24. 5. 2017, čj. 1 Azs 270/2016-32, bod 20, nebo ze dne 18. 9. 2018, čj. 6 As 219/2018-23, bod 13). Stěžovatel tedy musel do 21. 6. 2020 nejen podat žalobu, ale

pokračování

i bezvýsledně vyčerpat prostředek k ochraně proti nečinnosti správního orgánu. Ve vymezené lhůtě však nesplnil ani jednu z podmínek.

[9] Pro úplnost NSS doplňuje, že ústavností roční lhůty k podání nečinnostní žaloby se zabýval i Ústavní soud, který ji shledal ústavně souladnou (nález ze dne 14. 7. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 25/19, č. 347/2020 Sb.). Ústavní soud mj. zdůraznil, že i nečinnostní žaloba respektuje zásadu subsidiarity správního soudnictví, což se promítá v § 79 s. ř. s., podle kterého může žalobu podat ten, kdo bezvýsledně vyčerpal prostředky ochrany stanovené procesním předpisem platným pro řízení u správního orgánu. *„Účastník správního řízení, v němž je správní orgán z hlediska vydání rozhodnutí nečinný, má tedy jeden rok na to, aby se proti nečinnosti bránil u soudu, před uplynutím této lhůty ovšem ještě musí bezvýsledně vyčerpat prostředky ochrany v rámci správního řízení (...) Ačkoli je tudíž zákonná lhůta k podání nečinnostní žaloby jednoletá, účastník správního řízení musí zpravidla situaci začít řešit (mimosoudně) již s určitým předstihem“* (Pl. ÚS 25/19, bod 27). Roční lhůta k podání nečinnostní žaloby soudní ochranu proti nečinnosti správních orgánů neodpírá, nýbrž pouze stanoví podmínky, za nichž se jí lze domoci (aniž by šlo o podmínky pro kohokoli nedosažitelné, resp. které by určitou skupinu osob *a priori* z možnosti jejich splnění vylučovaly). Zároveň je pojistkou, že se např. po padesáti letech nebudou vést soudní spory ohledně údajné nečinnosti v řízení, o kterém (již) nejsou k dispozici žádné záznamy či které snad ani nikdy neprobíhalo (body 30, 36 a 37 nálezu).

[10] Povinnost ministerstva vydat rozhodnutí samozřejmě stále trvá a zajisté ani nic nebrání stěžovateli, aby se po ministerstvu svou aktivitou i nadále domáhal vydání rozhodnutí. Stěžovatel však svou pasivitou během roční lhůty ztratil možnost vymoci si vydání rozhodnutí soudně. I tento důsledek však Ústavní soud ve výše citovaném nálezu shledal ústavně konformním. Důsledek zmeškání lhůty, tedy ztráta práva soudně se domoci vydání správního rozhodnutí, je s povahou lhůty spjat a představuje jeho podstatu (Pl. ÚS 25/19, bod 33).

[11] Z uvedených důvodů NSS kasační stížnost zamítl.

[12] Stěžovatel ve věci neměl úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému nevznikly žádné náklady, které by se vymykaly z jeho běžné úřední činnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. ledna 2023

Zdeněk Kühn
předseda senátu